

TIL LÆREREN

Forløbet

DØD & BEGRAVELSE

*i senistid, jægerstenalder, bondestenalder,
jernalder og middelalder*

MUSEUM HORSENS

Memento Mori, Simon de Pas 1595 – 1647
Statens Museum for Kunst, open.smk.dk, public domain

TIL LÆREREN

På de følgende sider finder du forskellige opgaveforslag til arbejdet med temaet Død & Begravelse.

Opgaveforslagene er en Pick n' mix-udgave. Du vælger det, der passer til din undervisning og din klasse.

Opgaverne er farvekodet i forhold til, om de passer sig til *før-arbejde* og/eller *efter-arbejde* i forbindelse med et booket forløb på museet.

Før

Efter

GENERELLE

arbejdsopgaver og arbejdsspørgsmål

  Hvilke ligheder synes du, der er mellem fortidsmenneskene og dig?

 Mundtlig diskussion: Var der noget i teksten, der overraskede dig, eller som du undrede dig over? Hvad og hvorfor?

  Mundtligt eller skriftligt: Hvilke gennemgående træk er der i begravelsesskikkene gennem tiderne?

Stikord til læreren:

- Offergaver af keramik går igen flere gange.
- Ødelæggelse af offergaver inden de døde lægges i graven, er også et gennemgående træk.

JÆGEREN

 Lav en Googlesøgning på *cro-magnon*, og bliv klogere på fortidsmenneskets udseende.

  Bliv klogere-opgaver til **Historisk Atlas.dk**
Lokaliser hvor Gedved sø ligger. Søgeord: *Gedved sø*
Læs mere om dødshullet i Tyrsted: Søgeord: *Tyrsted dødshul*
Se skafttungespidsen: Søgeord: *Tyrsted skafttungespids*

SHAMANEN

  Mundtligt eller skriftligt:
A) Hvorfor tror du barnet, er blevet lagt på en svanevinge? Hvilke tanker sætter det i gang hos dig?
B) I Ertebølle-tiden bliver man mor i en tidlig alder. Hvorfor tror du, man gør det?

Stikord til læreren:

- Når den samlede levetid i Ertebølle-tiden er kortere end i dag, må man også begynde familieførøgelserne tidligere i livet. I dag er gennemsnitsalderen for førstegangsfødende næsten 30 år.

C) Hvorfor tror du, at det var de ældste mænd og de yngste kvinder, der fik flest gravgaver?

Stikord til læreren:

- Nogle gæt og bud kunne være følgende: Måske er der sammenhæng mellem mændenes mangeårige indsats, bidrag ift. jagt? Og de yngste kvinder har størst værdi ift. at være føde-dygtige og sikre slægtens videreførelse?

 Bliv klogere-opgaver til **Historisk Atlas.dk**
Søgeord: *Ertebølle køkkenmødding*

BONDEN

■ ■ Mundtlig diskussion: Tal om og gæt frit på hvorfor man har knust al den keramik. Hvad kan meningen eller formålet være med det?

■ ■ Filosofisk diskussion: Man har måske kunnet besøge de døde i gravhøjene. Hvad tænker du om det? Hvad siger det om stenalderbøndernes forhold til de døde?

■ Bliv klogere-opgaver til **Historisk Atlas.dk**
Søgeord: *Rokær*
Søgeord: *Grønhøj*

KRIGEREN

■ Lav en Googlesøgning på *Asterix* og på *Julius Cæsar*.

■ ■ Mundtligt eller skriftligt

- Hvad er en brandgrav?
- Hvad er en jordfæstegrav

■ Mundtligt

- Hvorfor tror du, at moserne har været særligt hellige steder i jernalderen?
- Hvad kan det fortælle os om jernaldermenneskets tro?

■ Bliv klogere-opgaver til **Historisk Atlas.dk**
Søgeord: *Porskær mose*
Søgeord: *Pugio*

PILGRIMMEN

■ ■ To meget populære pilgrimsdestinationer i middelalderen er Santiago de Compostela og Jerusalem.

Brug Google Maps og se hvor god en vandretur det er. Beregn eventuelt antal kilometer fra Horsens til begge destinationer.

■ ■ Lav en Googlesøgning på: *Ibskal*.
Find ud af skallens betydning for middelalderpilgrimmen.

■ Bliv klogere-opgaver til **Historisk Atlas.dk**
Søgeord: *Sejet ødekirke*